AÑA 11

10

DECEMBER 1980

skol & komunidat

SINDIKATO DI MAESTRONAN DI ARUBA
SIMAR



Apesar di e nubianan skur ku ta kolgando riba nos kabes pa 1981 nos kier desea tur nos miembro i lektornan felis dianan di fiesta i hopi firmesa pa 1981

Simar i redakshon Skol i Kom.

National

Model SG-1260A

3-in-1 Complete Stereo Music Center (Radio/Tape/Phono)...28 cm Turntable with Automatic Record Changer.



Visit our showroom in the Fergusonstraat and have a look at this fantastic stereo set and at all our other NATIONAL products

UNICON

FERGUSONSTRAAT - TEL. 23555

THE NEW INDIA ASSURANCE COMPANY LIMITED

THE NEW INDIA ASSURANCE CO. LTD.

PAARDENBAAISTRAAT 8
ARUBA - 24835-24879

FOR ABSOLUTE SECURITY AND SERVICE

GENERAL AGENTS
ARUBA: Ch. H. RAGHUNATH



Het bespaart u een hoop tijd en moeite wanneer u voor uw school-benodigdheden eerst gaat kijken bij:

ARUBA BOEKHANDEL
ARUBA POST



Great American Ice Cream Parlors

No. 1, No. 2 and No. 3
A. Laclé Boulevard 28C
Elleboogstraat
No. 3. San Nicolas

Aruba's largest ice cream importers with

32 FLAVORS

Try for example our PINA COLADA ICE CREAM or our BUBBLE GUM ICE CREAM
Also we carry all kind of ice cream novelties and fountain treats such as
BANANA BOATS SUNDAES
SHAKES - FLOATS, etc.

Our Quality is your Guarantee!

Royal Linen Shop

den
DAKOTA SHOPPING PARADISE

Spesialisa den:

- Bisti eksklusivo pa damas
- Regalo pa tur okashon
- linen pa kamber i baño

Fuera di preis abou tin 10% di diskuento pa tur maestro/a durante henter aña.

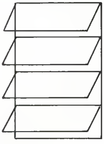
ARUBA'S 'big 4'

7Up
Schweppes
KIST
Pepsi-Cola

VICTORIA BOTTLING
COMPANY CO. LTD.
San Nicolas

HALIRUSH

UW ADRES VOOR ALLE SOORTEN BOUWMATERIALEN



- KWALITEIT IN DE EERSTE PLAATS
- SERVICE OP DEZELFDE DAG
- ZEER LAGE PRIJZEN
- 10% KORTING OP CASH
- adres FERGUSONSTRAAT 57B
- TELEFOON 26356

redaktie: j. j. coutinho, a. vrolijk, m. winklaar, w. richardson, v. wever, c. tromp, u. lim-a-po, r. oomen en h. oplaat - *redaktie-adres:* kantoor simar, sabana blanco 36 - *bank:* a.b.n., banknr. v. 31.47.886 - *layout en fotografie:* r. de graaff - *drukker:* v.a.d. - *abonnementen:* ned. antillen naf. 19,— per jaar, nederland naf. 19,— per jaar (zeepost), luchtpost naf. 32,— per jaar, overige landen naf. 20,— per jr. *simar, sindikato di maestronan di aruba,* sabana blanco 36, p.o.b. 582, oranjestad, tel. 24219 - *bestuur:* madonna stephens,

skol

aña 11 - no. 10 - december 1980

voorzitter, carla kelkboom, sekretaris, henk weustink, penningmeester, veronica paul, 2e sekretaris, mercedes van der hans-orman, 2e penningmeester. *sekretaresse kantoor:* mevr. f. alexander - *vergaderplaats:* sabana blanco 36, tel. 24219, simarleden die hier willen vergaderen kunnen de sleutel op het kantoor afhalen - *banken:* banco barclays antiliano v-224-1, algemene bank nederland 31.47.886, *nieuwe leden:* kunnen iedere dag opgegeven worden op het kantoor, sabana blanco 36

Doch met de wil elkander bij te staan!

Den e numero aki nos lo bai elaborá un poko mas riba e kontenido di e raport di K.W.G. Nos kier trata vooral e asuntonan ku nos (e sindikatonan di maestronan) no a trata spesifikamente den e diskussiestuk ya menshona. Kier men ku nos lo trata e puntonan ku ta distingi e raport di K.W.G. di e diskussiestuk, i pa kual puntonan nos politikonan a haya ta bale la pena pa gasta un kantidat imenso di plaka di pueblo. Si nos korda solamente riba tur e vuelonan ku KLM, e daggeld ku e miembronan semper a haya ora nan tabata den eksterior (i kual "daggeld" ta igual na e "weekgeld" i te asta "maandgeld" ku hopi di nos trahadornan aki na Aruba mag di gana), e "expertonan" huridiko ku nan a bai buska te na Hulanda i tur e otro gastonan di hotel etsetera, etsetera, lo ta hopi interesante pa pueblo haya sa kuanto eksaktamente e raport aki a kosta! E orei pueblo mes, si e por haya e raport pa lesa at all, por husga si e kontenido di e raport ta bal e kantidat di plaka gastá!

E vershon Hulandes so ta konta!

Manera nos a skirbi kaba den nos ultimo numero, e raport aki a wordu traha prinsipalmente dor di politikonan, mientras ku e intento na kuminsamento tabata pa laga ekspertonan imparsial traha e raport. Komo ku awor mas tanto politikonan a traha e raport, nos ta haya nos mes konfrontá ku un raport yená-yená ku formulanan i palabranan ku por nifika mil i un kos, komo ku asina nan

Algun remarka riba e raport di K.W.G.

por komplasé kasi tur opinion politiko. Tog nos kier purba di saka algun punto for di e raport.
Pa haya un bista global di e raport ta bon pa lesa e di dos kapitulo di e raport yamá "Conclusies en aanbevelingen". Den e resto di e raport e kapitulo aki ta wordu "uitgewerkt" o spesifiká. Na final di e raport tin algun "bijlage" ku ta trata entre otro e Korte Institushonal.
Loke ta interesante pa e fanatikonan ta ku solamente e vershon hulandes di e raport ta e vershon autentiko i tokante e vershonnan na papiamento i ingles e raport ta insinua na pagina 16 ku na e mesun momento ku e raport sali mester tin tradukshonnan na papiamento i ingles. Ta unda nan ta skonde nan, nos ta puntra nos mes?

Puntonan di importansia

Nos a bisa kaba ku tin hopí kos den e raport ku nos mes, mas ku tres aña pasá, a trata kaba den e diskussiestuk. Esaki ta konta vooral pa ku e koperashon intensivo ku mester tuma lugar entre e islanan segun e raport. Henter e raport ta un enorme propaganda pa koperashon, di kuminsamento te fin. Algo masha bon segun nos, aunke ku e borota separatista di e ultimo añanan no a laga nos spera ku e raport aki lo a respira tanto koperashon!

Tijdbom

Tog nos ta mira algun tijdbom poní bao di e koperashon aki. Pa kuminsa ku un: E raport ta bisa ku e asina yamá "Institutioneel Hof" mester perkura pa tur e akuerdonan entre e islanan wordu ehekuta manera a ser palabrá. Si tin konflikto tokante e ehekushon di e akuerdonan entre e islanan, e Institutioneel Hof lo por husga ken di e partidonan (isla-

E komunidat

sindikato di maestronan di aruba



nan) tin falta i te asta por kondena nan pa paga un "schadevergoeding" of hasi un "nietig-verklaring" di algo ku ta bai kontra e akuerdonan palabrá.
Pero, di otro banda e raport tambe ta enfatisá e derecho di autodeterminashon di kada isla . . . Nos konklushon ta ku kada isla, usando su derecho di autodeterminashon den e kaso ei, por pega tur e sentensianan di e Institutioneel Hof na su boots i den ultimo instansia tur konsepto lo spat for di otro atrobe, sigur sigur ora nos realisa nos mes ku awendia e politikonan ta bisti boots hopi halto!

Volkenrecht versus staatsrecht

Aruba ta opta pa relashonnan ku e otro islanan a base di volkenrecht, mientras ku e otro islanan ta opta pa lasonan basa riba staatsrecht. Esaki tambe ta klaramente un punto meskos ku esun di getrapte verkiezingen ku kual e politikonan Arubiano kier kompensa e ambiente di koperashon ku algo ku *por* distingi Aruba for di e otro islanan, lastimamente solamente den teoria!
Laga nos wak kiko ta e posibilidatnan di e volkenrecht den praktika. E posibilidat maksimo di e volkenrecht ta ku Aruba por bai por ehempel Nashonnan Uni i pidi pa un rekonosimiento di Aruba komo nashon independiente, kompletamente riba su mes. Pero mesora bo gastonan lo subi imensamente! (Djis imahinabo e gastonan di tur e embahadanan den eksterior ku Aruba su so tin ku paga e orei, i tambe tur e servisionan i departamentonan, ku awor ta di Antias den su totalidat, ku e tin ku tuma over of ku mester wordu lanta pa su mes. I aparte di tur esaki, ta kuanto paisnan mikro na mundo ya kaba mester a stop nan "lidmaatschap" di Nashonnan Uni pa motibo ku nan no por a paga nan kontribushon anual?). Henter e raport ta mustra kla kla ku juist pa motibonan ekonomiko e islanan di Antias mester keda hunto den un konsepto di koperashon intensivo! Ta ki balor bo por duna bo "volkenrechterlijke samenwerking" e orei? Por ta ku e asunto di volkenrecht aki ta un "kapriool" di un di e avetureronan huridiko ku nan a bai buska te na Hulanda?
Enfin, nos por sigi asina ku hopi punto mas di e raport. Pa falta di lugar nos tin ku warda esei pa nos numero di januari. Un kos ta sigur: Tin mester di un milager pa e Konferensia di Mesa Rondó na februari '81 no spat fe otro mirando e raport aki ku tur su kontradikshon i inklaridat.
Pa demonstra ku den su totalidat no tin hopi diferensia entre e raport kostoso aki i nos "diskussiestuk", nos lo sigi aki ku un relato di e nota di diskushon di e sindikatonan di maestronan.

E nota di diskushon di maestronan di e sindikatonan di Antias di mart 1977

E nota aki ta konsistí di tres kapítulo i un "bijlage". Nos kier a trese algun parti di e nota aki. Esta di e kapítulo titulá:"Na kaminda pa un struktura nobo pa e nashon Antiano", i e "Vishon di e sindikatonan di enseñansa riba e struktura estatal i independensia".
Lo ta hopi konsehabel pa esnan ku ta den poder di e nota di diskushon aki ainda pa lesa tambe e promé dos kapítulonan ku ta trata di independensia i independensia i enseñansa.
Komo ku e ultimo dos partinan tin mas di hasi ku e raport di K.W.G. nos a disidí di publikánan hunto ku un resumen di e raport pa asina trese un komparashon. Hopi kla ta sali aki ku tur e fandanga ku e polítikonan a borda ront di e raport aki ku mas ku shete reunion plamá entre Hulanda i Antias no ta nada mas ku hopi skuma . . . Hopi plaka a bai gastá aki, hopi show a wordu duná i e resultado riba su mes no ta nada di gaba. "De vlag dekt de lading niet", e proverbio hulandes aki ta bisé hopi kla.
E mesun konklushonnan i hopi biaha mihó por wordu mirá den e nota di diskushon di e sindikatonan di maestronan antiano.



Reunion di delegashonnan di e tres sindikatonan di maestronan.

Kapitulo 1

Na kaminda pa un struktura estatal nobo pa e nashon Antiano

1. Puntonan di salida

Antias lo bira independiente dentro di poko. Esaki ta un echo ku no por wordu nengá. Kada país ku ta respetá su mes mester traha pa yega na su independensia.
Un proseso mester wordu prinsipiá kaminda e problemátika di independensia ta wordú aserká positivamente. Kondishonnan pa esaki ta:

a. Informashon — sin ningun klase di reserva — na e pueblo dor di tur e instansianan konserní riba tur e aspektonan di independensia. A base di esaki:
b. Diskushon-dialogashon, pa medio di kual partisipashon berdadero di tur e sektornan di e komunidat ta wordu garantisá.
   E partisipashon aki lo mester konkretisá su mes den:
c. E planifikashon pa realisashon di nos independensia.

E sindikatonan di maestronan ta sali for di dos punto di visto ora di diskushon riba e struktura estatal:
1. Antias ta forma UN nashon.
Argumentashon:
a. Un miho garantía pa e manteneshon di e outonomía di e seis islanan i soberanía di nos nashon antiano.
b. Mihó chens pa nos mantené nos propio

kultura i identidat.

c. Posibilidatnan mas grandi pa bringa influensianan indeseá di afó i pa limitá esakinan.

Den e nota aki nos por mira tambe ku e sindikatonan di maestronan antiano a toka tambe e tereno di problemanan mas importante manera:

1. ERNA: pa loke ta toka:
   a. e delimitashon di e podernan entre "land" i "eiland";
   b. e kontrol djariba of "hoger toezicht" riba e islanan.
2. E representashon den Staten.

ad 1. Di e delimitashon di e podernan entre land i eiland nan ta mustra riba e echo ku den ERNA ta para loke NO ta kai bou kompentensia di e islanan, mientras e mester ta juist parobes.
Tambe mester ta asina ku e posibilidat ku e organo sentral tin di regla asuntonan interno di un isla maske mes esaki ta un poder di e isla, mester wordu eliminá.

ad 2. E kontrol djariba of "hoger toezicht".
Esaki mester ta den man di un organo huridiko imparsial, un korte konstitushonal kende mester garantisá ku e diferente organonan (land i eiland) no ta sobrepasá nan podernan. Den e korte aki mester sinta huesnan ku ta nombrá pa bida. E imparsialidat di e huesnan ku ta forma parti di e korte mester ta hankrá den e konstitushon. Dor di esaki manipulashonnan polítiko ta wordu eliminá pa un gran parti.
E organo huridiko aki lo mester duna nan verediktonan den kaso di sobrepaso di poder. Den e konteksto aki no tin ningun nesesidat di funshonarionan enkargá ku un "hoger toezicht".

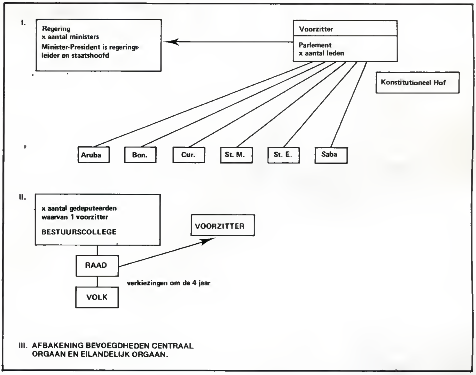
ad 2. Pa e partishon di e asientonan den Staten tin diferente alternativa:

1. Paridat: kada isla tin e mesun kantidat di asiento.
2. Representashon segun e kantidat di votadornan. Tambe un kombinashon di ambos por ta posibel. Kual alternativa ku wordu skohí, e garantía mester eksistí ku ningun isla por dominá otro.

Nos kier a duna tambe e vishon di e sindikatonan di maestronan riba e struktura estatal despues di independensia:



E eilandsraad ta worde eligi door di pueblo via di direkte verkiezingen.



Konsekuensianan di finansiero di independensia

Bedragen in NAf. miljoen

Omschrijving	Onverdeelde onafhankelijkheid	Aruba (su só)	Curaçao (su só)	Bonaire en Bovenwinden	Curaçao Bonaire en Bovenwinden
Totale éénmalige uitgaven	101,7	92,0	44,8	?	44,8
Totale jaarlijkse uitgaven	45,9	91,0	177,4	18,4	217,2
Totale jaarlijkse opbrengsten	—	56,2	124,5	12,4	136,9
Jaarlijks tekort	45,9	34,8	52,9	6,0	80,3

E KRUS DI ORO

Isha ta sintá ta hunga ku su popchi dilanti di e pesebre. E ta konté di e Niño ku a nase den un pober stal i di e tres Reynan riba Kamel. E ta hisa kara i ta keda mira su mama un rato i ta bisa:
"Mami, di kon tur ora ku Mami ta hunga ku e krus ei Mami ta bira mas bunita? Mami ta parse mas jong e ora ei. Ma sí mi ta haya straño ku Mami su wowonan ta yena ku awa".
"E krus aki tin un rekuerdo asina bunita pa mi, Isha".
"I ta pesei Mami ta gusta hunga ku e krus?"
"Sí, repasando tur e historia ront di e krus aki mi ta sintími hopi felis".
Un dia lo mi kontábo i dia bo bira mas grandi lo mi regalábo e krus, pero bo ta kuidé mashá, pa bo no perdé.
"Mi por tené un rato den mi man, Mami? Mi ta hayé asina bunita. I mira kon e lusnan di koló ta poné lombra mas. E signo den mi kadena tambe ta di plata pero e no ta lombra bunita asina. I e no tin stenchi ku ta briya".
"E krus aki no ta di plata, Isha. E ta di oro blanko. I e stenchi ta un diamanta. Ata, tené den bo man i lo mi kontábo algo di e krus aki".
Tabata un bispo di Pasku di Nasemento, un dia meskos ku awe. E aña ei tabata mi di dos Pasku na Hulanda. Manera bo sá, mami ta verpleegster. E tempo aya bo mester a bai te Hulanda pa bo siña pa esei. E anochi ei mi tabatatin warda. Pafor friw tabata korta.
For di mi bentana mi por a mira e bai-bin di hendenan ku tabata na kaminda pa misa di mei anochi. Ni sikiera esei lo mi tin e aña aki, mi a pensa. Mi a pasa man pa mi jas i mi a kohe kaminda di hospital.
E hal di hospital tabata mashá bunita dorná ku un kerstboom basta grandi. For di e plafón un kerstkrans enorme ku kuatro bela sendí. E lus di e belanan tabata reflehá den e flur di marmer dunando e hal un ambiente di Pasku kual te na e ora ei mi no a eksperensiá.
Tur mi tristesa di e oranan mas temprán a disparsé i sin ku mi a duna kuenta mi a kuminsá kanta na vos baho un kantika di Pasku . . ."
"Sigur Mami a kanta Ora Solem. Mi tambe sabi e kantika ei. Juffrouw a siñanos hopi kantika di Pasku. Mami ke pa mi kanta Ora Solem?"
"Lagámi kaba di kontábo historia di e krus promé, Isha. Djei nos ta bai kanta hunto dilanti di e pesebre. Ta oké? Ta na unda mi a keda trobe . . .?"
"Mami a kuminsá kanta den hal".
"Ahan, sí. Net ku mi tabata bira den e gang pa bai na e "mannenafdeling" mi a mira "hoofdzuster" kana bin kontrámi".
"Louise je hebt bezoek. Een oud-patient".
"Intrigá mi a sigi pa e spreekkamer i a bati na e porta. Mi dilanti mi por a mira un jonkuman ku na promé momento mi no a rekonosé".
"Djei mi memoria a bai bek net un aña atras. Na e mesun momento ku mi tabata bai sali, nan a tresé riba un brankard ku kimánan mashá serio na su kara i su brasanan.
Peter Hofland . . ."
"Mi papi, mami?"
"Sí, Ishá. Prome machinist bordo di un bapor di karga. Tabatatin un eksploshon, pero e tabata esun ku a keda mas kimá i ta pesei nan a tresé serka nos. E tabatatin mester di un tratamento mas intensivo. Pa un of otro motibo mi a disidi di keda pa duna un man. Durante varios siman ela keda bao di tratamento. Tur dia mi tabata keda algun rato serka dje den mi ora liber. Mi tabata lesa buki of korant pe. Dia ku mi no bai e ta puntra pa mi.
Una ves ku su heridanan a kura e kompania di seguro a mandé Merka pa nan dune sirugía plástika . . ."
"I esei ta kiko Mami?"
"Esei ta operashon pa drecha algo ku ta fout na bo kurpa. Nan ta kita markanan di herida por ehempel.
Tur e tempo ku Peter tabata na Merka el a keda skirbími. Mirando e awor mi dilanti kasi mi no por a kere ku ta e patient ku a bandoná nos hospital un par di luna pasá, ku markanan asina mahos. E kambio tabata fantástiko. Ku un sonrisa grandi el a yega serka mi i a dunámi bon Pasku. Den su man e tabatatin un kahita. El a habrié i a saka afor un kadena k'un krus precioso. E krus aki, ku mi nomber grabá.
Mi a brasé i a bisé kon felis mi tabata di por a miré trobe. For di den hal e música di Pasku tabata yena e spreekkamer. Nos tur dos tabata sa e ora ei ku nos tabata destiná un pa otro. Bo papi i mami a stima otro masha hopi mes, Petrisha.
Despues ku ma haya mi diploma nos a kasa. Mi a bolbe pa bin traha aki i Peter no a bai nabegá mas. El a haya un bon trabao na Lago. Despues di un aña kasá, bo a nase, Petra Luisa. Peter a laga pone un piedra di djamanta den e krus i graba bo nomber bao di esun di mi, hunto ku bo fecha di nasemento.
Nos a biba sinko aña mashá felis. Bo tabata su pret'-wowo.
Tur Pasku e tabata hibábo tení na man pa bai kumindá e Niño Hesus den e pesebre na misa. Awor ya ta cuatro aña ku Papi ta selebrá Pasku den shelo serka Hesus.
"Mami ban kanta awor. Sigur Papi lo tende nos vos. Bo n'ta kere esei?"
"Mi ta kere ku sí, Isha".
"Mami pakiko nos no ta pidi Niño Hesus un Papi nobo?"
"Ta un bon idea Isha. Mi ta kasi sigur ku nos lo haya un Papi nobo, mi amor. Un Papi komo regalo di Pasku pa bo i pa mi'.

DIGNA LACLÉ-HERRERA
November 1980

What is not said

To be a communist in our hemisphere nowadays, one has but to join the masses of decent people who are concerned with social justice for the world's suffering masses, located mainly in the Third World, and to reject the notion that man's main motive is greed, and that social action is but a by-product of the profit motive.

Mr. Mansur is our self-appointed guardian of democracy and freedom. He is a fervent believer in freedom of the press, except when it prints things with which he does not agree. He feels that the press should never bite the hand that feeds it, and since business does Skol i Komunidat a favour by advertising in it, this paper should never print anything that Mr. Mansur considers to be critical of business.

Mr. Mansur is but one of the many people in the Netherlands Antilles today, who are constantly haunted by the spectre of a communist takeover of the Caribbean and of Central and South America. No stone is left unturned in their efforts to displace in the minds of the people their concerns with the problems of underdevelopment by fear of a communist takeover. The people must see communism as the real enemy of Third World people, and not hunger, illiteracy, disease and exploitation, but in order to achieve this mystification, all forces for meaningful change must first be negated, discredited and isolated, and in some cases even exterminated. What is said by this corner of the "free press" is often of less significance than what is not said. One important fact that is often overlooked, and that is that the number of Third World countries that are actually communist or socialist can perhaps be listed on the fingers of one hand.

The major part and the richest part of the Third World is an integral part of the international capitalist system, and has been so for the past five hundred years.

The economies of most Third World countries are integrated into the structure of the developed capitalist economies, but in a manner that is unfavourable to the Third World.

The ownership of the major means of production is in the hands of citizens of the major capitalist countries.

The terms of trade are set by the developed capitalist countries, as are the prices of agricultural and mineral products bought from the Third World. And even then the Third World is not the chief beneficiary of the products they sell, since their raw products are foreign owned.

This relationship is called *neo-colonialism.* According to Kwame Nkrumah, "The essence of neo-colonialism is that the state which is subject to it is, in theory, independent and has all the outward trappings of international sovereignity. In reality its economic system and thus its political policy is directed from outside".

The Third World's problems therefore do not stem from communism, but from the position it occupies at the base of the capitalist pyramid. Whether communism is better or worse than capitalism is quite irrelevant at this point, for if the forces for change within the Third World were to concentrate their efforts toward combatting a communist threat, real or imagined, this would solve none of their immediate problems, besides these problems are not with communism. The Third World's problems are therefore problems of the international capitalist system, with the vast millions of poor within the Third World forming an international underclass within the capitalist structure. When Poland is plagued by economic problems, or the Russian harvest fails, or there's famine in Vietnam or Cambodia, then we know what is to blame: communism. When hunger, illiteracy and disease continue to increase, within the Third World the responsibility for this is placed square by on corrupt and inept Third World leaders, the same leaders the U.S.A. stands ready to protect against the communist threat, whether internal or external, or on the backward masses. Yet these Third World economies are integrated into the developed capitalist economies, their means of production is owned by citizens in the developed capitalist countries, their prices are constantly being lowered, by the buyer, in spite of the fact that everything they buy from the developed capitalist countries is steadily becoming more and more expensive. In spite of this, the affluent societies of the Western World, which float on the sea of Third World misery, refuse to accept either responsibility or change.

Communism is indeed a threat to such an unjust structure, although many doubt whether it would be the solution. The question is whether capitalism has either the will or the ability, in their dealing with the Third World to let the Third World's needs influence their policy toward it.

The answer to these questions hit at the very soul of capitalism. Can the affluent capitalist societies bring about the needed change within the Third World, without eroding the very affluence they have come to accept as a God-given right?

Can it ever be in the best interest of any nation for its wealth to be owned by citizens of another?

Should human dignity take a second place to profits?

Would a literate, well-fed, and healthy Third World people, if this could be achieved within the present structure, be willing to continue to accept the present division of functions as alloted by the present international capitalist structure?

These are some of the questions which must be answered, and as Vietnam has proven, gunboat diplomacy is not the answer. I am not pessimistic, I believe that human dignity will prevail, one way or other.

C. A. BRUCE

Ku nan man será . . .

Ku nan man será
nan tur a keda warda otro
sofokando nan kansansio
den atardi

Después ku e tiendanan a sera
i nan a para band'i otro
den silensio

Nan a keda len
den e galerïanan den biento
ku nan pensamento
keto den nan kara

Di maïnta nan a baha bin
den e busnan hel i blòu
e mucha muhénan wowo preto
pober di un simán

I nan a bira delegá
den biento
manera e santonan na òktober
sin e dïanan
ku por a florea den nan wowo

PEDRO R. VELÁSQUEZ
Nijmegen

U.M.A. a lanta dia 6 di november 1975. Meta Principal: Kontribui na e desaroyo di hende muhé den nos komunidat riba tereno kultural-sosial i politiko. Door di duna informashon den nan BOSERO ku ta sali kada dos luna i door di organisá diferente aktividat, nan kier yuda trece un kambio pa kabà ku e igualdat i e inhustisia pa ku hende muhé door di in partisipashon aktivo di e hende muhé més.

shon i benta di buki i un parti kultural na final.
Tres miembro di U.M.A. a tene un charla den kwa nan a analisa e deskriminashon i emansipashon for di tres angulo; e charlanan aki ta basa riba e informashon ku representantenan di U.M.A. a hanja na e seminar Internashonal na Den Haag i Puerto Rico e anja aki.

"Pakiko tin diskriminashon di hende muhé?" E historia di e opreshon di hende muhé. Suze Giskus a papia over di tres fase historiko:
— e komunidat primitivo
— e komunidat di katibu
— e komunidat moderno

Bow di e titulo *"Kon sa diskrimina hende muhé?"* Gladys do Rego a trata di aklara kon den edukashon, enseñansa, leinan skribi i no-skirbi, medionan di publisidat ets. hende muhé ta wordu diskriminá. Gladys a duna tambe un analisis ekstenso di e posishon di hende muhé den e proseso di labor.
"Kon nos por traha riba nos emansipashon" tabata e titulo di e charla di Maritza Severina, ku a partisipa na e seminario di Rio Piedras, Puerto Rico. Maritza a duna un vista amplio di e eksperenshanan ku a bin dilanti na e seminar aki. Ela relata e eksperenshanan aki na nos situashon. Ela elabora en espesial riba dos punto:
— violashon seksual di hende muhé;
— partisipashon di hende muhé den sindikalismo.

Durante e seminar a forma 10 grupo di diskushon ku a diskuti tokante opreshon i emansipashon, pero mirá for di punto di vista di e muhé més. E diskushon a trata e dos preguntanan:
— Kon nos mes ta kontribui pa mantene e relashon di diskriminashon entre homber i muhé?
— Kon nos mes por traha na nos emansipason?

E eksposishon di literatura tabata bon dokumentá. En espesial e diferente papers, artikulo, ku representantenan di U.M.A. a trese

kante e diferente aspektonan relashoná ku emansipashon di muhé, pero ku nan por ekspresa nan ideanan i deseonan tambe na otro manera. Entre otro via komedia, poster, kanto, baile i poesia.
Durante un paar di ora riba diasabra i diadomingo e partisipantenan a traha enérgikamente, usando tur nan kapasidatnan kreativo, konhuntamente na e produkshon di diferente obranan. E resultado di e workshops a wordu presentá diadomingo merdia, na e parti kultural. E gruponan a traha diferente posters i un wandkleed.
Remarkabel tabata ku hopi grupo a logra di bin ku komedia. Aki den nan a duna un ekspreshon original di e.o. e diferente maneranan kón e opreshon di hende muhé ta tuma lugá. P.e. e abuso di e kurpa di hende muhé den propaganda i e dependensha di e hende muhé pa ku e homber pa loke ta trata tumamente di desishonnan.
Nos ta kere ku por bisa ku e parti aki a forma e punto kulminante di e seminar. E tabata un "happening" unda por a sinti solida-



Emansipashon di hende muhé na Suramerika no a inisiá ainda.

For di nos dolo, nos lo pari libertat

Na okashon di nan prome lustro U.M.A. (Union di Muhé Antiano) a organisa un seminar na Corsow, durante e dianan 14, 15 i 16 di November. Dos miembro femenino di Simar a bishita e seminar aki.
Lema di e seminar tabata: *"For di nos dolo, nos lo pari libertat"*. Un lema ku kier ekspresa ku e emansipashon di hende muhé por wordu realisá solamente door di lucha. Meta tabata: pa huntu ku otro gruponan di hende muhé analisa nos situashon i nos posishon komo hende muhé den e komunidat Antiano.
E seminar tabata konsisti di: charlanan, diskushon den gruponan, workshops, eksposi-

di e seminar internashonal, a hanja hopi atenshon. Tabatin artikulo tokante e.o. hende muhé i su partisipashon den desaroyo ekonomiko sosial, politiko; hende muhé i trabow, hende muhé i trabow di kas, hende muhé den lucha kontra kolonialismo, imperialismo i diferente analisis di e posishon di hende muhé den Karibe. E literatura ku e miembronan di Simar a trese di e seminar aki lo ta pa uso pronto na ofisina di Simar.

Un parti hopi importante di e programa tabata e workshop. U.M.A. su punto di bista ta ku hende muhé no solamente por pápia to-

ridat i union di e partisipantenan, ku a krese durante un kontakto intensivo di tres dia.
Na e seminar a partisipa 70 à 80 hende muhé. Pa mayoria parti tabata hende muhé ku ta representa un of otro organisashon di hende muhé.
U.M.A. a invita tur e organisashonnan aki; 32 organisashon a manda nan representantenan. E partisipantenan tabata mas tantu hende muhé kasa; ama di kas of hende muhé ku ta traha for di kas. Nos ta kere ku e echo ku U.M.A. a soru pa un kreche a trese kune ku hopi hende muhé ku tin yui pór a partisipa.

E diskushon den grupo

Manera ya menshoná tabatin dos diskushon den grupo. E prome punto di diskushon tabata: kon nos mes ta kontribui na mantene e diskriminashon den e relashon entre homber i muhé. Hopi punto a wordu tresi delanti, e.o.:

Pa ku edukashon

Nos, hende muhé, mes ta kontribui na mantenshon di diskriminashon via di e edukashon di nos yuinan. Konsientemente o inkonsientemente nos ta siña nos yui muhernan e "rol di muhé" di dedikashon na trabow di kas. Kada bes nos ta aksentua ku mucha muhé tin ku aktua sierto manera i mucha homber otro manera. Nos ta permiti e yui homber mas libertat, nos ta permitié di sali i nos ta kore kuné foi kas ora tin trabow di kas pa hasi. E yui muhé nos ta tene den kas pa proteha su bon nomber. ("Ora un mucha homber kai den lodo e ta sali limpi. Ora un mucha muhé kai den lodo e ta sali sushi"). Aunke ku awendia nos ta hanya importante ku mucha homber i mucha muhé ta bai skol pa sigi studia, tog nos ta keda tuma e estudio di e yui homber mas na serio, pasobra e yui muhé "ta kasa tog". I di tal manera nos mes ta guia muhé na un relashon di dependensia despues. Tambe via e tipo di koi hunga ku nos ta duna e yui homber i e yui muhé i e weganan ku nos ta permití nan di hasi, nos ta krea diferensia.

Nos aktitut pa ku otro hende mehe

Den bida diario nos, hende muhé, més hopi biaha ta mustra poko respet i balor pa ku otro hende muhé. Al kontrario, hopi biaha nos mes ta kritika i kibra muhé pa e simple motibu ku nan ta hende muhé. Nos mes ta duna poko balor na hende muhé den posishonan importante; p.e. dokter muhé i politiko muhé. Pa e sorto di jobsnan aki nos ta konfia mas riba un hende homber.
Nos mes ta hasi redu tokante hende muhé ku a tribi ku diferente reglanan oprimitorio i ku kier hiba un bida liber i independiente. Envidia ta hunga un papel importante aki. Den hopi di nos organisashon di damas nos mes ta diskrimina hende muhé door di ekskluí esnan ku no ta kasá.

Nos relashon pa ku hende homber

Konsientemente, mas biaha inkonsientemente, te ainda nos, hende muhé, mes ta sali foi punto di bista ku hende homber ta superior na hende muhé. Nos mes ta kere ku nos ta swák i ku nos tin tiki kapasidat, i ku pesei nos mester semper di un hende homber na nos lado pa guia i proteha nos. Tur esaki ta trese kuné ku nos tin miedo di para riba nos pia, miedo ku "nos homber" lo laga nos. A konsekwensia di esaki nos ta guli hopi. P.e. anke ku hopi biaha nos ta palabra ku e kasá of bibá ku nos ta parti e trabow di kas, tog nos ta keda kere ku finalmente ta nos responsibilidat. Pesei nos ta keda malkría nan, lokual ta hasi hopi difisil pa trese kambio después. Hasta ora nos tin trabow foi di kas, nos ta keda hasi tur trabow di kas, lokual ta



Den paisnan na desaroyo e lema ta te ainda! Muhénan na kas serka nan yiunan y nan weyanan.

nifika ku nos tin dos full-time job.
Nos ta hasi "lief" ku e homber pa hanja di dje loke nos kier. En bez di aserkele manera adulto i para riba nos derechonan.
Ora ku nos kier sali nos ta púntra pa sali en bez di bi bísa ku nos ta sali. Pa tuma desishon nos tin ku konsulta ku e kasá of bibá promé.
I nos ta aksepta hopi biaha ku e tin un "byside", mientras nos ta hanya normal ku di nos e *no* lo aksepta esaki.
Den nos relashon seksual ku hende homber nos tin mucho miedo ainda di expresá nos mes interes i nesedidadnan seksual.

Nos aktitut en general

Te ainda nos, hende muhé, no ta hasi bastante pa trese kambio den nos situashon. Nos no ta analisa nos posishon bastante, nos no ta buska informashon ku por yuda nos. Hopi biaha nos no ta sigi desaroyá nos mes lokual ta fortifika nos dependensia pa ku e hende homber. Te ainda nos tin mucho miedo di aktua manera nos ta sinti, vooral den publiko, pa motibo di miedo pa redu.

Pa ku trabow pafo di kas

Te ainda nos ta hanya lógiko ku hende muhé kasá ta wordu retirá i ku hende muhé ta gana menos ku hende homber pa mesun trabow.

For di e puntonan aki riba menshoná por ripara ku e partisipantenan na e seminar aki a durf di duna hopi kritika riba nan mes. E analisis kritiko aki di e aktitut tabata remarkable. Probablemente e diskubrimiento (ontdekking) ku hopi problema ku hende muhé tin, *no* ta problema individual, pero problema ku kasi tur muhé tin, a trese kune un ambiente di konfiansa i komprenshon ku a hasi e auto-kritika aki posibel. Tambe e echo ku na e seminar aki a partisipa solamente hende muhé a trese kuné un ambiente habri i "relaxed". Esaki a yuda e hende muhenan pa kita e "maskarada" ku hopi di nos tin bisti normalmente, tras di kwa nos sa skondi hopi problema.
E di dos punto di diskushon tabata: kiko nos mes por hasi na nos emansipashon? E diskushon aki tabata un kontinuashon lógiko di e prome diskushon. E.o. a wordu menshona:

1. Den edukashon di nos yuinan nos tin ku purba di duna e yuinan homber i yuinan muhé *mesun* trato. Tambe nos tin ku pone hopi atenshon siña e yui homber respét pa mucha muhé.
2. Nos tin ku mustra mas respét pa i duna mas balor na hende muhé. Nos mester stop di kibra otro hende muhé, pa e solo hecho ku nan ta muhé.
3. Nos tin di konfia mas riba nos mes.
4. Nos no mester bira lomba pa otro hende muhé ku tin problema, pero nos mester yuda i mustra solidaridad.
5. Nos mester kaba ku diskriminashon di hende muhé no-kasa den nos organisashonan di damas.
6. Nos mester exigi kambio di e leynan ku ta diskrimina hende muhé, p.e. den labor.
7. Hopi a wordu menshona e nesesidad di *union* di hende muhé pa asina por ejerse mas preshon.
8. Nos tin ku hasi tur lo posibel pa kibra ku e dependensia ekonomiko di hende homber. Pesei tambe ta importante pa sigi desaroya nos mes.
9. Nos mester kustumbra nos mes na un atitut di *tribí* pa protesta.
10. Nos mester pensa bon prome ku tur paso ku nos hasi. Regularmente nos mester refleha over nos manera di bida, pues bíba mas konsiente i krítiko.

Nos ta kere ku por bisa ku e seminar aki tabata sigur un eksito. E tabata un eksperiensia hopi intensivo i kansante, pero hopi fruktivero, caloroso i animá.

WERKGROEP VROUWENZAKEN

Precies 1 jaar geleden heeft in dit blad in het decembernummer een uitgebreid artikel gestaan over de ontevredenheid van de leerkrachten op de MTS. Deze ontevredenheid is nu nog veel groter en het geduld van de leerkrachten is op.

Verloop 'wachttijd jaar 2'

Waarom is er na twee jaar wachten nog steeds geen beslissing t.a.v. de rechtvaardige eisen van de leerkrachten op de MTS?

10 december 1979: het H.B. van de Simar herinnert het B.C. in een brief aan de uitgebreide brief van 23 november 1979 (zie Skol i Komunidat nr. 10 december 1979).

29 januari 1980: het Bestuurscollege van het Eilandgebied Aruba stuurt aan het G.O.O.P. (de Algemene Commissie van Overleg in zaken betreffende de Rechtspositie van het Onderwijzend Personeel) een Herziening Bezoldigingsregeling Onderwijzend Personeel Aruba v.w.b. leraren van M.T.O.-scholen.

Bij deze salarisherzieningsvoorstellen werden door het B.C. de volgende uitgangspunten in acht genomen:

1. Het streven zal net als in het 'verleden' erop gericht zijn in de 'toekomst' het aantal verplichte lestijden per week voor een volledige betrekking bij alle takken van onderwijs op te voeren tot 32 lestijden.
2. De salariëring van leerkrachten bij het voortgezet onderwijs conform het zgn. driegradenstelsel zal niet worden ingevoerd. Op deze wijze hoeft dan ook geen sprake te zijn van salariëring bij het geven van lessen boven dan wel beneden het adekwate niveau.
3. Het is thans wenselijk om de leerkrachten werkzaam bij het Middelbaar Technisch Onderwijs een hogere bezoldiging toe te kennen dan hun collega's werkzaam aan scholen voor lager technisch onderwijs, lagere huishoudscholen, etc.
4. De leerkrachten werkzaam bij het M.T.O. die in het bezit zijn van een of meer theorie N-akten, dan wel een of meer daarmede gelijk te stellen akten, en die de van overheidswege erkende voortgezette opleiding voor dit onderwijstype met gunstig resultaat hebben gevolgd, worden eveneens conform de nieuwe schaal 31-a bezoldigd.
5. Voorshands zal er geen herwaardering plaatsvinden van de functie van de bevoegde H.T.S.'er werkzaam bij het M.T.O.
6. De onderhavige salarisherziening zal per 1 januari 1980 ingaan.

Verder had het B.C. een 6-tal salarisschalen bijgevoegd, waaruit bleek dat het in de bedoeling lag de leerkrachten werkzaam aan scholen voor middelbaar technisch onderwijs overeenkomstig de 3 nieuwe schalen 29-a, 30-a en 31-a te gaan bezoldigen.

Het B.C. eindigde met het verzoek aan het G.O.O.P. om hun mening omtrent de salarisherziening voor uiterlijk 15 februari 1980 te mogen ontvangen.

Dus het G.O.O.P. krijgt nauwelijks 2 weken de tijd om een vergadering bijeen te roepen en te vergaderen en het B.C. heeft hiervoor blijkbaar jaren nodig.

6 februari 1980: Vergadering Simarbestuur en MTS-leerkrachten over de bovengenoemde voorstellen. De MTS-leerkrachten blijven staan op het standpunt: opheffen van de discrepantie tussen de MTS en andere typen van middelbaar beroepsonderwijs, welke



wel een volledige betrekking kennen van 27 uur.

25 februari 1980: brief van Simarbestuur aan het G.O.O.P. waarin het hoofdbestuur antwoordt op de voorstellen van het B.C. van 29 januari 1980.

Het hoofdbestuur wijst er op dat het B.C. doet voorkomen als zou het zuiver een salariëringskwestie betreffen, echter primair voor het hoofdbestuur en MTS-leerkrachten staat de gelijkstelling van de MTS met andere vormen van Middelbaar Beroeps Onderwijs voor wat betreft een volledige betrekking van 27 uur.

Het hoofdbestuur stelt verder dat allereerst bovengenoemde discrepantie opgeheven dient te worden en al hetgeen daaruit voortvloeit vanzelfsprekend is.

Voorts vindt het hoofdbestuur dat het inpassen van nieuwe schalen in de huidige salarisschaal, deze alleen maar ondoorzichtiger zal maken.

Verder stelt het hoofdbestuur dat al jaren door het B.C. wordt gesproken over het streven naar het opvoeren van het aantal verplichte lestijden per week voor een volledige betrekking bij alle takken van onderwijs tot 32 lestijden per week.

Het hoofdbestuur schrijft verder in de brief dat door het B.C. nooit pogingen ondernomen zijn om bestaande situaties te wijzigen en feit is nu dat de MAO en de Kleuterleidsteropleiding een volledige betrekking kennen van 27 uur.

De brief eindigt met nogmaals het alom bekende standpunt van het hoofdbestuur en MTS-leerkrachten: de MTS behoort tot het Middelbaar Beroepsonderwijs en derhalve deze op één lijn getrokken dient te worden met de bovengenoemde typen van M.B.-onderwijs.

14 februari 1980: Het bestuur van de Simar ontvangt een te laat verstuurde brief van het B.C. In deze brief antwoordt het B.C. op de brief van de Simar van 23 november 1979 en stelt dat binnenkort de bovengenoemde voorstellen van 29 jan. 1980 aan het G.O.O.P. ter behandeling aangeboden zullen worden. Dit is tekenend voor de aandacht die bij het B.C. aan het MTS-probleem wordt besteed.

17 april 1980: Brief Simarbestuur aan voorzitter G.O.O.P., met verzoek om op zo kort mogelijke termijn een vergadering te willen uitschrijven, om dan het standpunt van de Simar uiteen te kunnen zetten zoals in de brief d.d. 25 februari 1980 (zie boven).

24 april 1980: Dreigrappelbrief van het B.C. Aruba aan het G.O.O.P. Het Bestuurscollege stelt in deze brief, dat indien het G.O.O.P. niet vóór 15 mei 1980 antwoordt op de B.C.-voorstellen van 29 januari 1980, het Bestuurscollege over zal gaan tot de definitieve vaststelling van de voorgenomen salarisherziening.

7 mei 1980: Het G.O.O.P. vergadert over de



voorstellen van het B.C. van 29 januari 1980 (zie eerder). Het G.O.O.P. stelt een advies op met de volgende kernpunten:

1. De Commissie stelt dat het probleem van de volledige betrekking van de leerkrachten aan de school voor MTO niets, maar dan ook niets uitstaande heeft met de invoering van bezoldigingsschalen, die eigenlijk reeds bij de besprekingen van 1973 en daarvóór, bij die van 1971, in het vooruitzicht zijn gesteld.

2. In geen geval kan de Commissie het invoeren van bezoldigingsschalen voor de leerkrachten van het MTO — een overigens min of meer consequente toepassing van bestaande bezoldigingsprincipes op een nieuw type onderwijs op Aruba — op welke wijze dan ook als remplacant van de volledige betrekking voor deze groep leerkrachten beschouwen.

3. De commissie is er dan ook voorstander van om — aangezien de kwestie van volledige betrekking voor de leerkrachten van het MTO direct niets uitstaande heeft met de thans voorgestelde "nieuwe" bezoldigingsschalen en aangezien de problematiek voor wat betreft de volledige betrekking bespreekbaar is gesteld door het bestuur van de Simar — uitsluitend advies uit te brengen omtrent de "nieuwe" bezoldigingsschalen en wat daar (uit de brief van 29 jan. 1980) direct mee samenhangt. Het genoemde onder punt 1 van de bewuste brief van 29 januari 1980 (het streven naar 32 uur) wordt dus door de Commissie als niet behandeld beschouwd.

4. Ten aanzien van de "nieuwe" bezoldigingsschalen zelf (29a, 30a en 31a) is de Commissie erg kort: het gehanteerde principe is er één dat reeds toegepast wordt bij andere typen van onderwijs hier op Aruba en op zich bestaan er geen principiele bezwaren tegen.

5. De Commissie heeft wel enige reserve ten aanzien van de punten 4 en 5 in de brief van 29 januari 1980 (zie eerder). De Commissie vreest namelijk dat er hier sprake is van positie-inneming, voordat er van de zijde van het Departement van Onderwijs uitspraken hieromtrent vaststaan. De gemachtigden van het Bestuurscollege (in het G.O.O.P.) verzekert de Commissie, dat de punten 4 en 5 uit de brief van 29 jan. 1980 niet het resultaat zijn van recentelijk gedane evaluaties; eerder kunnen ze beschouwd worden als uitvloeisels van reeds bestaande gedragslijnen. De reserve van de Commissie ten aanzien van de punten 4 en 5 is na deze mededeling van de kant van de gemachtigden van het Bestuurscollege verder van iedere grond ontbloot.

6. Ten aanzien van punt 6 uit de brief van het B.C. van 29 januari 1980 schrijft de Commissie het volgende: Het spijt de Commissie echter te moeten constateren, dat het Eilandgebied Aruba voor wat betreft de datum van invoering van een regeling, wederom met een voorstel komt dat niet billijk aanvoelt. De datum van invoering van deze "nieuwe" regeling kan zelfs willekeurig genoemd worden. Bij de behandeling van de bezoldigingsschalen 1971 en 1973 is telkens door de gemachtigden van uw college gezegd, dat er geen M.T.O.-schalen in het leven geroepen konden worden zolang er geen officiële MTO-school op Aruba was. De enige MTO-school op Aruba, bestaat sinds 1 augustus 1977 (feb. 1978) als zelfstandige school, ergo de "nieuwe" bezoldigingsschalen dienen ingaande die datum in te gaan. Ingaande die datum is bijvoorbeeld ook een directeur benoemd voor die school, die de bezoldiging kreeg van de directeur MTO. Argumenten als "de administratie kan dit niet verwerken" en "naberekeningen zijn onmogelijke zaken" dienen te wijken voor principes, want dát geeft altijd het gevoel van rechtszekerheid.

Uit het advies blijkt duidelijk de ontkoppeling van het voorstel van het Bestuurscollege, welke een soort koehandel wil drijven. Aan een kant staat de eis van 27 uur van de MTS-leerkrachten én aan de andere kant staat de eis van de reeds jaren geleden beloofde MTO-toelage, indien een eigen gebouw voor MTO aanwezig zou zijn, door het Bestuurscollege van het Eilandgebied Aruba.

11 mei 1980: Het bovengenoemd advies van het G.O.O.P. wordt door de secretaris van het G.O.O.P. overhandigd aan het B.C. van het Eilandgebied Aruba.

In de maanden juni tot en met oktober 1980 buigt het Bestuurscollege van het Eilandgebied Aruba zich waarschijnlijk te diep over het advies, want zij laat helemaal niets van zich horen.

Brievenakties blijken een beslissing af te dwingen

Begin nov. 1980 vergadert het bestuur van de Simar nogmaals met de Gedeputeerde van Onderwijs, mej. Bareño. Zij durft te beweren dat de Commissie van Overleg in Ambtenarenzaken het advies nog niet heeft doorgestuurd.

Een onduidelijke zaak waar verschillende grote vraagtekens door het bestuur van de Simar en de MTS-leerkrachten bij geplaatst worden.

17 november 1980: Vergadering hoofdbestuur Simar en de MTS-leerkrachten. Op deze vergadering brengen de MTS-leerkrachten duidelijk hun groot ongenoegen naar voren en stellen dat de tijd van hardere akties aan is gebroken.

Een grote meerderheid stemt dan ook voor akties op deze vergadering. Hierna wordt spontaan een aktiecomité van vijf man samengesteld.

19 november 1980: Het hoofdbestuur van de Simar stuurt onderstaande brief aan het Bestuurscollege van het Eilandgebied Aruba.

Aruba, 19 november 1980

AAN:
Het Bestuurscollege van het
Eilandgebied Aruba,

Geacht College,

Met referte aan ons schrijven d.d. 23 november 1979, het G.O.-advies d.d. 11 mei 1980, onze herhaalde verzoeken bij de Gedeputeerde van Onderwijs om de nodige spoed

te betrachten inzake een beslissing aangaande een volledige betrekking van 27 lestijden per week voor de leerkrachten werkzaam aan de MTS, eisen wij op zeer korte termijn een duidelijke uitspraak uwerzijds in deze kwestie.
O.i. hebben de leerkrachten tot op heden de nodige zelfbeheersing getoond, doch het uitblijven van een beslissing zal ditmaal zeer zeker leiden tot een eskalatie.

Hoogachtend,
Namens het bestuur van de Simar,
C. Kelkboom, secretaris.

24 november 1980: Het aktiecomité stelt onderstaande brief op, welke door alle leerkrachten ondertekend wordt. Deze brief wordt aan het Bestuurscollege van het Eilandgebied Aruba gestuurd.

Aruba, 24 november 1980

AAN:
Het Bestuurscollege van het
Eilandgebied Aruba,

Geacht College,

Middels dit schrijven willen ondergetekenden het volgende onder uw aandacht brengen.
Ondergetekenden ondersteunen volledig de inhoud van het schrijven van de Simar gedateerd 19 november 1980, gericht aan uw College omtrent de volledige betrekking van 27 lestijden per week voor de leerkrachten werkzaam aan de MTS.
De MTS-leerkrachten hebben het Bestuurscollege al bijna twee jaar geleden gewezen op de discrepantie tussen de MTS en andere typen van Middelbaar Beroeps Onderwijs, voor wat betreft de volledige betrekking van 27 uur.
Ondergetekenden betwijfelen of het Bestuurscollege deze kwestie wel serieus neemt gezien het tot op heden uitblijven van een beslissing aangaande deze kwestie.
Ondergetekenden verzoeken het Bestuurscollege daarom met klem om op zeer korte termijn, in het belang van het onderwijs, een gunstige beslissing te nemen in deze kwestie.

Hoogachtend,
leraren MTS Ir. Cesare Terzano.

25 november 1980: Vergadering hoofdbestuur Simar, rechtspositiecommissie en aktiecomité van de MTS. Zij stellen samen onderstaande brief op welke de volgende morgen naar het Bestuurscollege gebracht wordt.

Aruba, 25 november 1980

AAN:
Het Bestuurscollege van het
Eilandgebied Aruba

Geacht College,

Aangezien tot en met heden ons geen enkele beslissing van uw kant heeft bereikt omtrent de "Herziening Bezoldigingsregeling Onderwijzend Personeel Aruba v.w.b. leraren MTO-scholen", vinden wij het noodzakelijk, na in vergadering te zijn geweest met een delegatie van de MTO-leerkrachten, de gehele problematiek nogmaals onder uw aandacht te brengen.



De MTS te Seroe Blanco.

Het is ons bekend dat de "Algemene Commissie van Overleg in Zaken betreffende de Rechtspositie van het Onderwijzend Personeel" uw voorstellen omtrent deze materie heeft ontvangen middels uw schrijven d.d. 29 januari 1980.
Het is ons bovendien bekend dat u blijk heeft gegeven er voorstander van te zijn deze gehele zaak ten spoedigste af te handelen, getuige uw brief d.d. 24 april 1980 gericht aan eerder genoemde commissie waarin u op duidelijke wijze aankondigt op korte termijn tot afkondiging van de voorstellen over te zullen gaan bij uitblijven van een advies vóór 15 mei 1980.
Het moet dus onbegrijpelijk voor ons zijn waarom er tot en met heden nog geen beslissing in deze is genomen, wanneer wij ook weten dat bovengenoemde commissie op 11 mei 1980 een advies hieromtrent bij u heeft ingediend en wij, zeker na de hierboven genoemde brief van 24 mei 1980, een spoedige afhandeling van deze zaak verwachtten.
Argumenten als het advies moet eerst besproken worden met de "Commissie van Overleg in Ambtenarenzaken" — een vergadering die overigens 5 maanden na het advies van de "Algemene Commissie van Overleg in Zaken betreffende de Rechtspositie van het Onderwijzend Personeel" is opgeroepen, lijnrecht in strijd met de brief van 24 april 1980 — kunnen nimmer door ons geaksepteerd worden als motief van deze vertraging.
Wij kunnen er geen andere mening op na houden dan dat het advies van de "Algemene Commissie van Overleg in Zaken betreffende de Rechtspositie van het Onderwijzend Personeel" over deze materie duidelijke taal spreekt en een beslissing van uw kant zonder meer genomen kan worden.
Als bestuur van de vakbond die de belangen behartigt van de MTO-leerkrachten en dat daarom op de hoogte is van de ontevredenheid omtrent het uitblijven van de beslissing, doen wij een dringend beroep op u onverwijld over te gaan tot het nemen van een beslissing in deze ter voorkoming van onrust in het onderwijs.

Hoogachtend,
namens het bestuur van de Simar,
C. Kelkboom, secretaris.

26 november 1980: 's Morgens rond 9 uur wordt de brief bij het Bestuurscollege afgegeven. Dezelfde morgen belt een ambtenaar van Onderwijszaken van het Eilandgebied Aruba de sekretaris van de Simar en geeft mondeling door, dat er een beslissing is genomen. Bij onderwijszaken was men bezig de beslissing op schrift te stellen.

Naar we vernomen hebben van het hoofdbestuur van de Simar zou de beslissing op schrift in de loop van de week van 1 december toegestuurd worden door het Bestuurscollege van het Eilandgebied Aruba.

Ineens wél een beslissing, afgezien van de inhoud, het lijkt alsof het B.C. zit te wachten op bewegingen van de kant van de Simar en betrokken leerkrachten.

SLOT

Ook hier kunnen weer vele vragen gesteld worden en conclusies getrokken worden. Is het Bestuurscollege van het Eilandgebied Aruba wel capabel om een juiste beslissing te nemen? Zijn de betrokken ambtenaren wel op de hoogte van de problematiek van de MTS-leerkrachten? Welke argumenten zou het Bestuurscollege kunnen aanvoeren om af te kunnen wijken van het advies van het G.O.O.P. d.d. 11 mei 1980?
In gesprekken met leraren van de MTS is duidelijk naar voren gekomen dat zij zich aan het voorbereiden zijn op hardere akties en zij zullen blijven strijden tot aan hun rechtvaardige eisen is tegemoet gekomen door het Bestuurscollege van het Eilandgebied Aruba. Zij vinden dat zij zich lang genoeg beheerst hebben opgesteld in het belang van het onderwijs en dat nu de maat vol is.

Wij wensen de MTS-leerkrachten veel succes en strijdbaarheid en vooral een eensgezind optreden in de komende tijd.
In het volgende nummer gaat de redaktie van dit blad uiteraard in op deze problematiek gezien de beslissing die gevallen is.



VERVALDATA VAN ARTIKELEN hou ze in de gaten!

Afgelopen weken heeft de Simarprijzencommissie zich meer bezig gehouden met controle van vervaldata op artikelen die aan bederf onderhevig zijn. Dit onderzoek is voortgekomen uit de ervaring met Supermarket N. Habibe, waar plm. 50 potten Cheez Wiz, waarvan de vervaldatum maart 1980 was, tóch rustig op de plank stonden in november 1980. Nóg kwalijker was dat de prijsstickers of stempels bij *alle* potjes over de verlopen vervaldatum waren geplakt of gestempeld. Bewust bedrog van het Arubaanse volk!

Tot onze uiterste verbazing bleek 2 dagen ná een Simar radioprogramma van vorige maand, dat Habibe kennelijk door ons op het goede idee was gebracht om zijn voorraadje verouderde Cheez Wiz maar uit te breiden tot het *drievoudige:* zaterdagmiddag stonden er maar liefst *50* van deze potten in het rek, tegen 15 op donderdag. De Arubaanse consument "slikt" het toch wel!

Uit een verder onderzoek bleek dat op de volgende supermarkten wat dat betreft weinig aan te merken viel: Formosa, Kong Hing en Plaza.

Wel kritiek hebben we op: Estrella, Sta. Cruz: Kraft Italian Dressing 80 oz., vervaldatum 20 september 1979 (1 jaar te oud); Miracle French Dressing, Kraft, 6 juni 1979. Verder Pineapple Cheese spread, Cheez and pepper spread en ook Cheez spread, alle met de vervaldatum medio 1979.

Diverse verpakte vleeswaren van dit jaar bleken ook vervallen te zijn.

Mas por menos: Aangetroffen werden 6 flessen Wish Bone French Dressing, merk Kraft, vervaldatum 6 september 1978. Deze flessen stonden handig door elkaar geplaatst tussen flessen met vervaldatum 11 januari 1980, nieuwe dus, maar óók vervallen! Ook nog 6 flessen, 8 oz. Cream Goddes, vervaldatum 26 april 1979, verscholen tussen 7 flessen van 17 augustus 1980 (ook vervallen).

Ook nog diverse artikelen, Bologna, Salami etc. van medio 1980.

In Cha San Supermarket vonden we mosterd van 3 februari 1980, Kraft 9 oz. Grote Mayonaise potten merk Kraft, 32 oz., 18 februari 1980, bleken ook bijna 1 jaar te oud te zijn.

De Mayonaise staat er nog, gaat u maar kijken! De mosterd is inmiddels weg, vermoedelijk verkocht aan argeloze klanten, die zich niet afvragen wáárom de fabriek nou eigenlijk een vervaldatum op z'n produkten drukt.

Een nare ervaring had een van onze medewerkers bij de Supermarket van *Dakota Shopping Center,* ongeveer 10 bakjes Cottage Cheese, merk Breakstones, vervaldatum 21 oktober 1980, bleken schimmel onder het deksel te bevatten! Een belediging voor u, de consument!

Ook in Dakota Shopping Center vonden we ongeveer 27 verouderde potten jam van Kraft, sommige zelfs daterend van 2 januari 1980! Bedenk dat volgens de fabriek dus 2 januari de *uiterste* verkoopdatum mocht zijn. Daarna is bederf mogelijk!

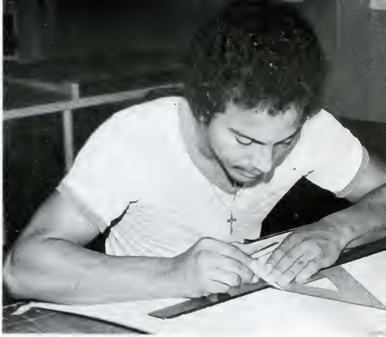
Ook in Dakota Shopping Center waren bijna alle dressing sauces van Kraft verlopen! Oudste genoteerde vervaldatum was september 1978 op French Miracle Dressing! Inderdaad een miracle als u van deze dressing geen buikpijn krijgt!

Bij Kong Ming, San Nicolas, ontdekten we ook een sterke stunt: Hollandse haring in glazen potten van het merk Ouwe Hands hebben 2 etiketten. Op het achterste etiket staat de vervaldatum. Enige weken geleden kocht een Simarlid zo'n pot en ontdekte dat die 2 weken vervallen was. Nú staan die potten er nóg, maar het achteretiket is er mooi vanaf geweekt!

Suggestie aan de Supermarketeigenaren: gooi de artikelen die op het punt staan te vervallen, vóór die datum in de uitverkoop en tracht de klanten niet op allerlei slinkse wijzen om de tuin te leiden!

SIMAR PRIJZENCOMMISSIE





De arbeidende bevolking dient opgeleid te worden om hun funktie in het totale sociaal-economische proces te vervullen.

Kongres arbeidsmarkt en arbeidsmarktverhoudingen

Georganiseerd door de Universiteit van de Nederlandse Antillen

"De rijken worden steeds rijker en de armen steeds armer", aldus minister Eisden tijdens het Congres Arbeidsmarkt en arbeidsmarktverhoudingen. Als vakbond van leerkrachten had het congres, georganiseerd door de Universiteit van de Nederlandse Antillen, onze bijzondere aandacht.

Eerstens, daar we als vakbond de belangen van de werknemers behartigen en werkloosheid een direkt gevaar inhoud voor iedere werknemer.

Ten tweede, omdat de arbeidende bevolking door middel van het onderwijs, opgeleid dient te worden om hun funktie in het totale sociaal-economische proces te vervullen.

Ten derde, omdat het onderwijs door een grote mate van flexibiliteit de her- en bijscholing van de werknemer moet vergemakkelijken bij een veranderde struktuur in de economie. (Dit is helaar nog niet het geval).

Ten vierde, omdat hier speciaal aandacht werd gewijd aan de overheid als werkgever en de leerkrachten in publiekrechtelijke verhouding met de overheid staan, of, zoals bij het bijzonder onderwijs, dezelfde voorwaarden krijgen als de overheidsambtenaar c.q. leraar.

Voor wat de arbeidsmarktverhoudingen betreft, hebben we ons zoveel mogelijk gehouden aan de direkte problematiek onze bond betreffende, zoals de indexering, stakingsrecht voor ambtenaren, overheid als werkgever en dergelijke.

Het doel van het congres was de steeds toenemende werkloosheid, vooral op Curacao, een halt toe te roepen en om te buigen naar een beter evenwicht op de arbeidsmarkt, m.a.w. de werkelooshei te verkleinen.

Vooral de eerste dag werd het accent gelegd op de sociaal-economische ontwikkeling van de Antillen en met name Curacao, omdat

van het BESTUUR

juist daar het grootste probleem, voor wat de werkeloosheid betreft, is ontstaan.

De eerste dag werden daarom voornamelijk die punten besproken en informaties verstrekt, die direkt betrekking hadden op het te grote aanbod van arbeiders t.o.v. de beschikbare arbeidsplaatsen. Er werd informatie verstrekt over: de aard en omvang van de werkloosheid, hoe de werkloosheid te bestrijden binnen het huidige systeem, of dient het economische systeem omgegooid te worden, de bevolkingsontwikkeling, het tekort aan gespecialiseerd personeel en het beleid dat dienaangaande gevoerd dient te worden, de gevolgen van de loonpolitiek van de overheid en hoe de sociale partners overheid, werkgevers en werknemers kunnen bijdragen om de werkloosheid te bestrijden.

In de lezingen kwamen verschillende gezichtspunten naar voren, daar de inleiders uit de diverse sektoren waren gekozen.

De tweede dag toen de arbeidsmarktverhoudingen aan bod kwamen, werden de lezingen gesplitst in twee groepen, n.l.:

a. de private sektor, waar indexering, ontslagrecht en verbindend en onverbindend verklaren van CAO's aan de orde kwamen en
b. de publieke sektor waar de verhouding overheid als werkgever ten opzichte van de ambtenaar, het stakingsrecht van de ambtenaar en het afdwingen van arbeid d.m.v. dwangsom aan de orde werden gesteld.

Globaal gesproken kunnen we stellen dat, zoals de situatie nu is, de economische groei voornamelijk is ontstaan door kapitaalsintensieve produktie.

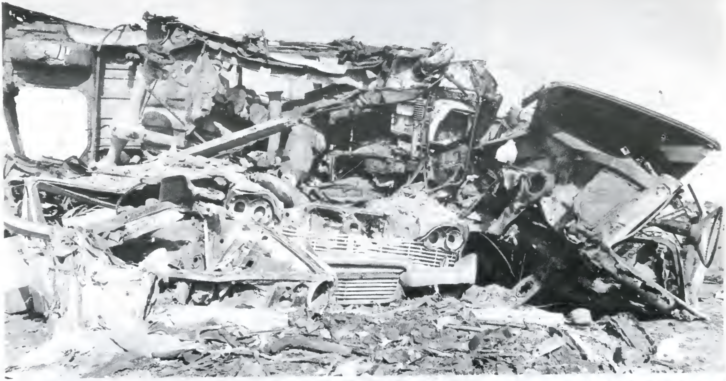
Dit ontstaat nl. in het vrije marktmechanisme wanneer de kapitaalbezitter met hogere investeringen minder kosten zal maken dan wanneer deze kosten uit arbeid zouden ontstaan. Uiteraard gaat dit ten koste van de werkgelegenheid.

In de openingsspeech van minister Eisden stelde hij de mens centraal en niet dat de mens, met name de economisch zwakken, het slachtoffer zouden worden van een economisch systeem. Dit leidt dan tot werkeloosheid, ongelijkere inkomens; de rijken zullen nog rijker worden en de armen nog armer. Er zullen spanningen ontstaan tussen werkgevers en werknemers.

Deze conflictsituatie zal zich verder in de maatschappij uiten door verslechtering van het maatschappelijke verkeer, criminaliteit en eventueel een uitbarsting zoals ook in mei 1969 is geweest. Het vrije marktmechanisme dient derhalve aan banden gelegd te worden.

Wij hopen in volgende artikelen uitgebreider in te gaan op de problematiek van de werkeloosheid en de verschillende oorzaken ervan en hoe hiertegen gehandeld kan worden. We moeten hier op Aruba niet onze kop, als een stel struisvogels, in het zand steken. Ook op Aruba is de werkeloosheid een steeds dreigend gevaar, alleen door historische, traditionele en natuurlijke faktoren heeft de werkeloosheid niet een dusdanige omvang aangenomen als op Curacao en Bonaire.

We hopen dat een verdergaand onderzoek en discussies op dit terrein zullen volgen om zodoende tot een duidelijk beleid te komen inzake dit sociaal economisch probleem.

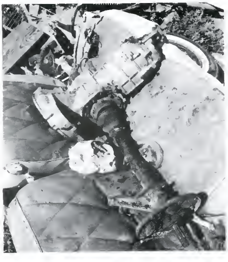


LANGS DE WEG

rinus de graaff

ge zien







Onderwijs en opvoeding op Aruba (diskussiestuk)

drs. A. F. Vogelzang



1. Filosofie

Niet iedereen heeft dezelfde mogelijkheden: de gaven van hoofd, hart en hand zijn ongelijk verdeeld; daarom bestaat er niet een gelijke kans voor ieder, niet eens een eerlijke kans, maar wel de eigen kans. Wij willen, dat in ons onderwijs elk die eigen kans krijgt, voor zover dat gaat, zodat hij zichzelf kan zijn en zich naar eigen keuze en gegevenheid in de maatschappij kan staande houden. Elk volk heeft zijn eigen historie en cultuur, elk volk bouwt in het heden aan zijn eigen toekomst. Ons onderwijssysteem is overgenomen van Nederland, wij streven naar een aanpassing ervan, uitgaande van de noden en aspiraties van de Arubaan en de Arubaanse samenleving, maar met het oog gericht op de toekomst, één volk, één taal, gepast werk voor allen. Niet de opleiding alleen, maar ook en vooral de capaciteiten, inzet, mentaliteit, motieven en het kunnen omgaan met de ander bepalen de waarde van de mens. De eisen die het moderne leven aan de mens stelt, zijn niet gering en ze veranderen voortdurend.



2. Praktijk

Wij willen de inspectie van het onderwijs, het pedagogisch-didactisch bureau en het talenbureau met de daarin gebundelde werkkracht zoveel mogelijk praktisch laten benutten door en in het onderwijsveld. Wij pleiten voor een centraal opleidingsinstituut met een vaste staf om zich waar dat nodig is bezig te houden met de opleiding van onderwijsgevenden voor 4-8, 8-12, 12-16-jarigen, begeleiding van de scholen, research, herhalingscursussen, mentaliteitstraining, wederkerend of tweede kans onderwijs, met een mogelijkheid tot inbouw van een sociaalmaatschappelijke afdeling en tot integratie met andere beroepsgerichte opleidingen. Zolang we nog samendoen met andere eilanden in de Antilliaanse Universiteit, willen wij, gezien het feit, dat de 6 Antillen een eilandenrijk vormen, de faculteiten verdelen over de verschillende eilanden of, hetgeen beter is, een centraal instituut, maar dan colleges verzorgen via blokcursussen op alle eilanden.

Deze instelling zal haar uitgangspunten overigens moeten herzien en zich meer ten nutte dienen te maken voor een grotere groep. Men mag de realiteit nimmer ontkennen, noch die van de maatschappij, noch die van het studentenbestand (werkstudenten).

Via een uitgekiend beurzenbeleid, studieopdrachten worden slechts in het uiterste geval verstrekt, komen we ook zonder de universiteit wel aan topkader, als degenen die op kosten van het volk hebben gestudeerd, maar terug komen en wat ze leerden, maar willen doorgeven aan of aanwenden voor dat volk.

Aruba bestaat van de olieraffinaderij, het toerisme en de off-shoremaatschappijen, waar o.a. onze niet geringe handel, bijv. de geldhandel, weer mee samenhangt. Daarom kwam er een MAO, die middenkader levert voor hotel, winkel en kantoor. Een hotelvakschool wordt nu gebouwd. Het technisch onderwijs is onlangs uitgebreid met een HTS, huishoudscholen en een geheel op Arubaanse leest geschoeide ETAO bieden minder begaafden een gerichte kans. Hoewel we over een serie scholen enz. beschikken voor degenen die lichamelijk of geestelijk gehandi-



capt zijn, zijn wij toch van mening, dat we via remedial-teaching, home-teaching en workshops deze mensen dienen te integreren in de gewone scholen en in de maatschappij, ook zij zijn mens op hun eigen manier net als wij.

Wij staan voor de invoering van de moedertaal, het Papiamento, in de eerste 3 klassen van de basisschool als voertaal. De voornaamste technieken als lezen, schrijven, rekenen, moet een kind toch leren in de eigen taal. Vervolgens kiezen wij voor het Engels, als een opening naar de wereld en gezien onze economie. Kiezen we met de beurs, dan kiezen we Nederlands, met het gevoel, dan Spaans, met het verstand, dan Engels. Het Nederlands is nooit aangeslagen, het Spaans is gevaarlijk voor het voortbestaan van het Papiamento. Toch zal Spaans als vak overal gegeven dienen te worden. Aan deze ommezwaai gaan vooraf de invoering van de compromisspelling, methode-ontwikkeling en begeleiding van leraren en ouders.

Via t.v., radio, krant, cursussen, lezingen, bibliotheekwezen zal men moeten trachten de horizon van onze mensen te verruimen en



aan de bewustwording ervan te werken: "niet wat kan mijn land voor mij betekenen, maar wat kan ik betekenen voor mijn land; achter ieder recht staat ook een plicht".
Er zijn plannen voor een Volksuniversiteit. Wij zijn evenwel voor zo weinig mogelijk instellingen en zo weinig mogelijk overheidskosten zodat de begroting voor het leeuwendeel direct aan de opleiding van onze jeugd kan worden besteed. Eigenlijk is het in de tweede alinea genoemde centrale opleidingsinstituut, wellicht geschoeid op Amerikaanse leest, in eerste instantie voldoende voor ons eiland.
Alle onderwijsgevenden zullen in de toekomst verplicht worden minstens om de 5 jaar een herscholingscursus te volgen. Het moderne leven eist een voortdurende om-, her- en bijscholing.
In het onderwijs moet aandacht worden besteed aan kennis en kunde, maar ook aan zijn, mens zijn, o.a. op het muzische gebied, hoe besteed ik kreatief mijn vrije tijd?
Het onderwijs hoeft niet voor eenieder kosteloos te zijn, het schoolgeld kan gekoppeld zijn aan de belasting.
Het ligt voor de hand, dat juist op onderwijsgebied er een grote mate van samenwerking, zeker v.w.b. informatie uitwisselen, blijft bestaan met de andere 5 eilanden, de Caribbean, Latijns-Amerika, de States en het moederland, Nederland, hoe de toekomst van Aruba ook zal zijn.
Aruba is eerder een emigratie- dan een immigratieland, daarom moeten we onze jongeren niet alleen opleiden voor de beroepen waarvoor we hier nog mensen nodig hebben, maar, hoe onlogisch op het eerste gezicht ook en hoe zwaar dit ook drukt op de begroting, ook voor wat ze zelf willen (anders is één gigantische hotelvakschool en een klein mao-tje genoeg).
Het zou aan te raden zijn contact op te nemen met Ruth Ackerman-Zefrin van Curacao.
Het moet mogelijk zijn, door een verplichte omscholing, mensen die zich niet werkelijk nuttig kunnen, willen (of mogen) maken, en die toch door de regering onderhouden of betaald worden, productief te maken.
Het onderwijsinstituut na het middelbaar onderwijs moeten we opzetten als een Amerikaans college met af en toe graduate courses (Dr. Driessen) plus de idee patient genees u zelf (Volkskrant, 19 mei, Ideaalbeeld).
Laten we 25 leerlingen per klas nemen, dat is eerlijker en beter want nu heeft de ene leerkracht 36 en de ander 9. Dan hoeven we ook geen scholen te sluiten.





E muchanan di ayera . . .

E muchanan di ayera
ku lo keda den e statnan di Hulanda
wardando n'e paradanan sin fin
e dĩanan despues di biento
ku por a kai den nan memoria

Manera emigrantenan den nan silensio
ku a bin sera nan pobresa
i tapa nan nòmber te nan frente
nan a bira nan palabra otro banda
leu, den un mèdĩa diferente

E Marokano ku no sabi su kaminda
i a skonde den su brasa
pa falta di palabra

I kisás, den otro tempo
manera un zomer ku n' ta yega
un Arubiano lo para e mes kaminda, e mes atardi
ku skupi den su boka
i e gana ku n' ta kaba
di lanta dos palabra den ambiente

Mirando e stashonnan seka den anochi
e Antiyano-, e Surinamnan di tur banda
a bira friu kabando un aña
e muhénan kabèi di oro ku ta pasa sin nan sombra
a pèrdè nan fo'i bista
manera muhénan diferente sin rekuèrdo

Pedro R. Velásquez
Nijmegen

What you don't know can hurt you!

— Uit enkele losse gesprekken met leden bleek dat het niet algemeen bekend was dat in de ziektekostenregeling ook de kosten van brillen zijn opgenomen. De glazen vallen normaal onder de 90%-regeling, voor het montuur wordt f. 35,— vergoed. Wanneer uw glazen sterker zijn dan sterkte 5, kunt u ook in aanmerking komen voor vergoeding van kontaktlenzen.

— Ambtenaren en diegenen werkzaam bij het gesubsidieerd onderwijs die 10 dienstjaren of meer hebben en niet bij het pensioenfonds zijn aangesloten, komen bij het bereiken van de 60-jarige leeftijd of bij eerdere afkeuring in aanmerking voor een onverplichte uitkering bij wijze van pensioen.



De dienstjaren hoeven niet aaneengesloten te zijn geweest. De uitkering bedraagt de helft van het pensioen dat een deelgenoot in het Algemeen Pensioenfonds Ned. Antillen ontvangt en is ook hier afhankelijk van het aantal dienstjaren.

Deze uitkering geldt dus ook voor de gehuwde vrouwelijke leerkrachten. Indien u hier-

van het BESTUUR

voor in aanmerking wilt komen dient u schriftelijk uw schoolbestuur, bij het openbaar onderwijs is dit Onderwijszaken, te vragen een verzoekschrift te richten aan het B.C.

Zorg bij dit soort zaken altijd een kopie van uw verzoek te houden.

— De 90% ziekteregeling geldt voor iedere werknemer en zijn gezinsleden en voor iedere werkneemster bij de overheid. Voor het onderwijs moet men minstens 20 uur per week werken. Deze regeling geldt ook voor de gescheiden werkneemster of weduwe en tevens voor de haar toegewezen kinderen voor zover ze geheel ten hare laste zijn.

— Tegemoetkoming begrafeniskosten.

Aan leerkrachten werkzaam bij het openbaar of gesubsidieerd bijzonder onderwijs en voor zover benoembaar in vaste pensioengerechtigde dienst en aan de arbeidskontraktant wordt een tegemoetkoming in begrafeniskosten verstrekt van max. 1.500,—. De tussenvoeging, voor zover benoembaar in vaste pensioengerechtigde dienst, houdt in dat de gehuwde vrouwelijke leerkracht hiervoor niet in aanmerking komt. Deze uitkering wordt toegekend naast de gebruikelijke uitkering van 3 maanden inkomen bij overlijden van eilandswerknemers.

— Op enkele scholen worden de godsdienstlessen nog als extra en dan ook onbetaald gegeven. In de onderwijswet van 1979 wordt duidelijk godsdienst als vak opgenomen, hetgeen inhoudt dat de godsdiensturen in het rooster als betaalde uren dienen te worden opgenomen in de volledige betrekking. Godsdienst hoeft daarom niet meer als onbezoldigd te worden gegeven.

— De regeling zwangerschapsverlof is verleden jaar dusdanig uitgebreid, dat ook de ongehuwde vrouwelijke ambtenaar dus ook onderwijzeres recht kan doen gelden op zwangerschapsverlof.

Ter verduidelijking willen we er nogmaals op wijzen dat zwangerschapsverlof ingaat 6 weken voor het vermoedelijke tijdstip van de bevalling en tot 6 weken na de dag van de bevalling.

— Ongehuwde leerkrachten en gehuwde mannelijke leerkrachten hebben recht op vaste pensioengerechtigde dienst. U dient het wel zelf bij uw schoolbestuur aan te vragen.

Hebt u vragen, bel of kom langs, Sabana Blanco 36, tel. 24219. Het bestuur vergadert iedere donderdagavond.

*

Heeft u uw SIMAR-shirt al?

*

Verkrijgbaar op het SIMAR-kantoor à f. 5,— per stuk

GRAWATA

Gobierno ta hunga ku su trahadornan meskos ku pushi ta hunga ku raton. E ta lagé bai ke pata links pa bolbe kèch e ke pata rechts. Di un banda e ta dunabo back-pay i ahustashon djaki i di otro banda e ta hap mas ku mitá bai kuné bek na loonbelasting. I ainda tin belasting atrasá pa kita . . .

❋

Na kunsamento di otro aña nan lo kuminsa konferensiá ront di un mesa rondo na Hulanda. Pakiko na Hulanda? Pa nos politikonan bolbe haya un trip gratis. Pakiko rondó? Pa ora nan yega lat i "groggy" di trip nan no boks kontra e puntanan.

❋

Nos ta proponé pa deklará aña 1981, aña internashonal di brandstofclausule.

❋

E kaminda di Playa pa Sanikolas ta bai bira un vía dobbel. Gran kos, den mardugá pa hopi e tá kaba . . .

❋

Pa un diario: "Wie zegt dat hij voor de vrijheid is, maar tegen agitatie, wil regen zonder donder of bliksem".
Nota: E proverbio aki no ta aplikable pa e "vrijheid" di MEP, AVP i RUBA!

❋

Nos no konosé korant, kurasoleño, boneriano, islaribeño, ni tampoko rubiano! Korant ta negoshi. Esnan ku ta imprimié i bendé ta hasié ku e meta di saka ganashi. E momento ku nan ta mira ku nan no por logra e ultimo aki nan ta kunsa lansa gritonan di patriotismo.

❋

Pa logra saka ganashi riba e produkto ku bo ta produsí, bo tin mester di un merkado sufisiente grandi pa kumpré, esei si bo produkto ta sirbi. Jossy no por komprendé e promé lei ekonómiko aki i pa kolmo e di dos eksihensia tampoko e no por kumpli kuné.
"Poor Jo, he is a born looser".

❋

E aña ku ta bin, e numbernan di auto lo ta gel (kanari) i preto! Di antemano nos kier a kita tur malimprenshon komo ku por parse ku aki tin polítika metí aden.
E koló di number ta wordu determiná, despues di un profundo estudio akompaña ku viahenan di orientashon pa eksterior, pa un komishon imparsial representando tur gremio di nos komunidat: Nan ta wordu nombrá dor di partijraad . . .

❋

Marinieman merikano, kanadés ets. ta train invadí nos isla lagando Arashi na werki. Lugá di pa sikiera un biaha duna nos soldánan un chens di defendé nos isla, nan mester a hunga e papel di trupanan enemigo.

❋

26-11-'80: In air out of air.

❋

In-air ta asina konfiable ku ni korant nan no kier laga bin kuné mas, despues ku un dia nan a baha riba bariga.

Si bo ta interesá pa aboná riba e revista Skol i Komunidat, yena e formulario aki bou i mandé mas pronto posibel pa nos na e sigiente adres:

SKOL I KOMUNIDAT, REAUMURSTRAAT 2, ORANJESTAD, ARUBA

Nos ta suplikabo pa manda bo check huntu ku e formulario.
Tambe ta posibel pa depositá e suma riba nos kuenta bankario: A.B.N. nr. 31.47.886.

Si, mi ta interesá pa aboná riba e revista Skol i Komunidat pa e prèis di:

- ☐ *Antiyas:* *NAf. 19,— pa 10 numero*
- ☐ *Hulanda:* *NAf. 19,— pa 10 numero (ku bapor), ku avion NAf. 32,—*
- ☐ *Otro paisnan:* *NAf. 20,— pa 10 numero*

(Por fabor, marke un x den loke ta aplikable pa bo).

NOMBER: . . . .

ADRES: . . . .

Por fabor, sea asina bon di NO manda paga vía postwissel.

Adhuntu mi ta
- ☐ *manda un check*
- ☐ *depositá e suma riba boso kuenta bankario*

Firma . . . .